

Falińska, Barbara / Kowalska, Anna

Międzynarodowa sesja naukowa poświęcona pamięci prof. Witolda Doroszewskiego w Towarzystwie Naukowym Płockim

---

Notatki Płockie 21/2-85, 41-43

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Międzynarodowa sesja naukowa poświęcona pamięci prof. Witolda Doroszewskiego w Towarzystwie Naukowym Płockim

Dnia 29 maja 1976 r. w siedzibie Towarzystwa Naukowego Płockiego w Płocku odbyła się naukowa sesja językoznawcza, zorganizowana przez Zakład Językoznawstwa Instytutu Języka Polskiego PAN w Warszawie oraz Towarzystwo Naukowe Płockie.

W sesji, oprócz członków Towarzystwa i przedstawicieli społeczeństwa Płocka, wzięli udział uczestnicy Konferencji Ogólnosłowiańskiego Atlasu Językowego, reprezentujący wszystkie kraje słowiańskie, a także Austrię i NRD, a mianowicie:

ZSRR — prof. dr R. I. Awaniesow, członek korespondent Akademii Nauk ZSRR, przewodniczący Komisji Ogólnosłowiańskiego Atlasu Językowego; prof. dr N. W. Biryłło, członek korespondent Akademii Nauk Białorusi (Mińsk); dr S. Zakrewska (Lwów), dr A. Kriwicki (Mińsk) dr G. Cychun (Mińsk), dr L. Wiałkina (Moskwa), sekretarz Komisji OLA, dr T. Wendina (Moskwa);

Czechosłowacja — prof. dr J. Bělič (Praga), członek korespondent Akademii Nauk CSSR, prof. dr E. Pauliny (Bratysława), członek korespondent Akademii Nauk CSRR; dr S. Utěšeny, kierownik Pracowni Dialektologicznej Za-

kładu Języka Czeskiego w Pradze: dr A. Habovštiak (Bratysława), dr A. Vašek (Brno);

Bulgaria — doc. dr I. Kočev, kierownik Pracowni Dialektologicznej Instytutu Języka Bułgarskiego Bułgarskiej Akademii Nauk; dr M. Trojewa, sekretarz Komisji Dialektologicznej (Sofia); dr T. Kostowa (Sofia);

Jugosławia — prof. dr J. Vuković (Sarajewo), członek Akademii Nauk Bośni i Hercegowiny; prof. dr B. Vidoeski (Skopje), członek Akademii Nauk Macedonii, przewodniczący Narodowej Komisji OLA; prof. dr P. Ivić członek Serbskiej Akademii Nauk, przewodniczący Komisji Dialektologicznej, Jugosławii (Belgrad); prof. dr D. Brozović, członek Chorwackiej Akademii Nauk (Zadar), prof. dr B. Finka, dyrektor Instytutu Języka Chorwackiego (Zagrzeb); dr D. Petrović (Novi Sad), dr A. Sojat (Zagrzeb), dr D. Vujičić (Sarajewo), dr F. Benedik (Lublana), dr S. Čerić (Sarajewo), dr S. Remetić (Belgrad),

NRD — dr F. Michalk (Budziszyn), przewodniczący Komisji OLA NRD; dr R. Lötsch (Berlin); dr H. Jentsch (Budziszyn);

Austria — prof. dr J. Hamm, członek Austriackiej Akademii Nauk (Wiedeń);

Prof. dr S. Urbańczyk — dyrektor Instytutu Języka Polskiego PAN otwiera Sesję Naukową. Za stołem prezydialnym od lewej: dr F. Michalk NRD, doc. dr I. Kočev Bułgaria, prof. dr J. Hamm Austria, prof. dr S. Urbańczyk Polska, prof. dr R. I. Awaniesow ZSRR, prof. dr J. Bělič Czechosłowacja, prof. dr B. Vidoeski Jugosławia i dr T. Chrostowski wiceprzew. zarz. TNP

Sala obrad, widok ogólny

Polska — prof. dr S. Urbańczyk, dyrektor Instytutu Języka Polskiego PAN; prof. dr M. Szymczak, dyrektor Instytutu Języka Polskiego Uniwersytetu Warszawskiego, kierownik Zakładu Językoznawstwa IJP PAN w Warszawie; prof. dr J. Siatkowski, kierownik Zakładu Słowianoznawstwa PAN w Warszawie; prof. dr P. Zwoliński, kierownik Katedry Językoznawstwa Ogólnego Uniwersytetu Warszawskiego; prof. dr Z. Topolińska, kierownik Zakładu Budowy Gramatycznej Współczesnego Języka Polskiego IJP PAN; doc. dr W. Pomianowska, przewodnicząca sekcji leksykalno-słotwórczej OLA; doc. dr J. Basara, zastępca dyrektora Instytutu Języka Polskiego PAN; dr A. Ściebora, kierownik Pracowni „Obserwatorium Językowe” IJP PAN; dr Kazimierz Żelazko, kierownik Pracowni Historii Języka IJP PAN; dr P. Bąk (Łódź); Zespół Pracowni Ogólnosłowiańskiej Atlasu Językowego IJP w Warszawie w składzie: dr A. Basara, dr B. Falińska, mgr M. Mucową, dr N. Perczyńska, dr J. Sułkowska, dr H. Zduńska; Zespół autorski Atlasu gwar mazowieckich: dr A. Kowalska i mgr A. Strzyżewska-Zaremba (Pracownia Dialektologii Mazowieckiej Zakładu Językoznawstwa IPJ PAN w Warszawie). Uczestników sesji powołał w imieniu Towarzystwa Naukowego Płockiego jego wiceprezes dr T. Chrostowski. Następnie prof. dr S. Urbańczyk, dyrektor Instytutu Języka Polskiego PAN zagał część naukową sesji.

Program naukowy sesji składał się z trzech części:

I. Profesor Witold Doroszewski — — uczonej i człowiek

W części tej wygłoszono sześć referatów:

Mgr Kazimierz Askanas — Profesor Witold Doroszewski a językoznawcze badania regionalne Towarzystwa Naukowego Płockiego;

Dr Alina Ściebora — Zagadnienia ogólnojęzykoznawcze w pracach Profesora Witolda Doroszewskiego;

Doc. dr hab. Wanda Pomianowska — Poglądy Profesora Witolda Doroszewskiego w zakresie słotwórstwa;

Prof. dr hab. Mieczysław Szymczak — Prace Profesora Witolda Doroszewskiego w dziedzinie kultury języka;

Doc. dr hab. Jan Basara — Witold Doroszewski jako dialektolog;

Dr Barbara Falińska — O współpracy Profesora Witolda Doroszewskiego z placówkami oświatowymi i kulturalnymi.

Ze względu na brak miejsca publikujemy tu tylko referaty dr. K. Askanasa oraz dr A. Kowalskiej i mgr A. Strzyżewskiej-Zaremby — bezpośrednio dotyczące Regionu Płockiego. Niektóre z niżej wymienionych referatów zostały opublikowane w 3 numerze Poradnika Językowego z r. 1976 Numer ten poświęcony został w całości działalności naukowej Profesora Witolda Doroszewskiego.

II. Ogólnosłowiański Atlas Językowy

Stan obecny i perspektywy prac nad Atlasem przedstawił w wyczerpującym referacie przewodniczący Komisji Ogólnosłowiańskiego Atlasu Językowego, członek korespondent Akademii Nauk ZSRR, prof. dr R. I. Awaniesow. Ogólnosłowiański Atlas Językowy (OLO) będzie wspólnym dziełem językoznawców reprezentujących wszystkie kraje słowiańskie, a także inne, na terenie których istnieją dialekty słowiańskie (Austria, NRD, Węgry, Rumunia, Włochy). Wspólnie opracowano i opublikowano kwestionariusz zawierający ponad cztery tysiące pytań. Za pomocą tego Kwestionariusza zgromadzono już materiał gwarowy z ponad ośmiuset punktów. Mapy atlasowe opracowywane są na corocznych konferencjach roboczych, odbywających się w Moskwie, a następnie dyskutowane i zatwierdzone przez Kolegium Redakcyjne na konferencjach plenarnych, organizowanych przez poszczególne Komisje Narodowe. W b. r. konferencja taka odbyła się w Warszawie (w dniach od 25.05. do 3.04). Profesor Witold Doroszewski brał od początku czynny udział w pracach nad Atlasem toteż uczestnicy konferencji warszawskiej postanowili uczcić Jego pamięć przez włączenie tego tematu do programu sesji plockiej.

Profesor Awaniesow w swoim referacie zapowiedział oddanie do druku I tomu Atlasu jeszcze w tym roku.

III. Atlas gwar mazowieckich

Dr Anna Kowalska i mgr A. Strzyżewska-Zaremba.

Współpraca Zakładu Językoznawstwa Instytutu Języka Polskiego PAN w Warszawie z Towarzystwem Naukowym Płockim (streszczenie referatu publikujemy poniżej).

Poza częścią naukową, uczestnikom Sesji w Płocku Towarzystwo Naukowe Płockie umożliwiło zwiedzenie nakowych instytucji województwa oraz licznych zabytków kultury. Zarówno goście zagraniczni, jak i krajowi, wyjechali z Płocka pełni wrażeń i uznania za troskę o dobra kulturane i pielęgnację wiekowych tradycji naukowych, a także pełni podziwu dla wielkiego rozmachu w rozwoju miasta.

Przypominają się w tym związku słowa Profesora Witolda Doroszewskiego: „kraj jest taki, jakie jest jego życie regionalne”. A poziom życia społeczeństwa plockiego, który uczestniczy konferencji mieli możliwość bezpośrednio zaobserwować, jest dobrą wizytówką osiągnięć naszego kraju.

Przewodniczący Ogólnosłowiańskiego Atlasu Językowego w przemówieniu na zakończenie obrad konferencji warszawskiej wyraził słowa wdzięczności Towarzystwu Naukowemu Płockiemu za serdeczną i owocną naukowo gościnę.

Wiceprezes TNP dr Kazimierz Askanas złożył w imieniu Zarządu na ręce prof. dr hab. Mieczysława Szymczyka przyznany profesorowi Witoldowi Doroszewskiemu medal pamiątkowy 150-lecia TNP z prośbą o przekazanie go Rodzinie Profesora oraz wiązanki kwiatów pracownikom naukowym ZJP, które najaktywniej współdziałały z TNP — doc. dr hab. Wandzie Pomianowskiej, dr Barbarze Falińskiej, dr Annie Kowalskiej i mgr Alinie Strzyżewskiej-Zaremba.

ANNA KOWALSKA i ALINA STRYŻEWSKA-ZAREMBA

O współpracy Zakładu Językoznawstwa Instytutu Języka Polskiego PAN w Warszawie z Towarzystwem Naukowym Płockim

(Streszczenie referatu)

Uwagi o współpracy Zakładu Językoznawstwa IJP PAN w Warszawie z Towarzystwem Naukowym Płockim w zakresie badań dialektologicznych na Mazowszu pragniemy rozpocząć od przypomnienia, że w roku bieżącym mija właśnie dwadzieścia lat od nawiązania tej współpracy. Ten pewnego rodzaju „jubileusz” stanowi doskonałą okazję do przedstawienia jej wyników, do czego czujemy się zobowiązani zarówno wobec pamięci Profesora Witolda Doroszewskiego — Redaktora Naukowego Atlasu gwar mazowieckich, jak i wobec Towarzystwa Naukowego Płockiego.

Inicjatorem tej współpracy był przed dwudziestu laty Mecenaz Kazimierz Askanas, wiceprezes Towarzystwa Naukowego Płockiego, który w roku 1956 wysunął propo-

zycję rozpoczęcia korespondencyjnych badań gwaroznawczych na Mazowszu przy udziale Zakładu Językoznawstwa i Komisji Badań nad Rozwojem Płocka Towarzystwa Naukowego Płockiego. Materiały do badań gromadził on z ogromnym nakładem pracy przy współpracy nauczycielstwa przez lat 14.

Zakład Językoznawstwa przygotował 6 zeszytów kwestionariusza do badań słownictwa ludowego, zawierających pytania z zakresu różnych działów kultury materialnej i duchowej. Kwestionariusz ten przystosowany jest do badań korespondencyjnych zarówno pod względem doboru pytań, jak i ich formułowania. Dla ułatwienia pracy eksploratorowi przy każdym pytaniu jest miejsce na odpowiedź. Kwestionariusz zawiera też ilustracje.